

किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत
खरेदी केलेल्या धान/सीएमआरच्या वाहतूकीबाबत
दरसूची निश्चित करण्यासाठी राज्यस्तरीय समिती
गठित करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण - २६१९/प्र.क्र.८४/ना.पु.२९
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ३० नोव्हेंबर, २०२३.

संदर्भ :-

- १) केंद्र शासनाचे पत्र No. १९२(१४)/ २०१८- FC A/CS, दि.०६.०५.२०१९.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२६१९/प्र.क्र.८४/नापु-२९, दि.१६.०८.२०१९.
- ३) शासन शुद्धिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२६१९/प्र.क्र.८४/नापु-२९, दि.१६.१०.२०१९.
- ४) शासन शुद्धिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२६१९/प्र.क्र.८४/नापु-२९, दि.३०.०९.२०२१.
- ५) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे यांचे पत्र क्र.कृपमं/शेताकयो/एमएसपी/बैठक/१५३३/२०२३, दि.१८.०९.२०२३.

प्रस्तावना :-

किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजना ही केंद्र शासनाची योजना असून शेतकऱ्यांना हमी भावापेक्षा कमी किंमतीने (डिस्ट्रेस सेल) धान्य विकावे लागू नये, म्हणून ही योजना राबविण्यात येते. त्यासाठी राज्य शासनाने नियुक्त केलेल्या अभिकर्ता संस्थांमार्फत (बिगर आदिवासी क्षेत्रात महाराष्ट्र स्टेट को-ऑप. मार्केटिंग फेडरेशन, मुंबई व आदिवासी क्षेत्रात, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, नाशिक) राज्यात एफ.ए.क्यु. (Fair average quality) दर्जाच्या धान व भरडधान्याची खरेदी करण्यात येते. वरील योजनेंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची भरडाई अभिकर्ता संस्थांमार्फत मिलर्सकडून करून घेऊन प्राप्त होणारा सी.एम.आर. (Custom milled rice) (कच्चा तांदूळ) भारतीय अन्न महामंडळाकडे जमा करण्यात येत होता. केंद्र शासनाने “धान” या धान्यासाठी राज्यात “विकेंद्रीत खरेदी योजना” (DCPS) लागू करणेबाबत केलेली शिफारस विचारात घेऊन हंगाम २०१६-१७ पासून विकेंद्रीत खरेदी योजना संपूर्ण राज्यात राबविण्याचा निर्णय राज्य शासनाने संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये घेतला आहे.

सदर योजनेंतर्गत धानाची वाहतूक धान खरेदी केंद्र ते धान भरडाई गिरणी (Procurement Centre to Mill) व धान भरडाई गिरणी ते सी.एम.आर. साठवणुकीचे ठिकाण (गोदाम) (Mill to Base Depot) अशी वाहतूक करण्यात येते. याकरिता संबंधित पणन हंगामाकरिता निश्चित करण्यात येणाऱ्या Provisional Cost Sheet नुसार वाहतुकीचे दर निश्चित करण्यात येत होते. तद्नंतर पणन हंगाम २०१९-२० पासून धान/सीएमआर यांच्या वाहतूकीचे दर निश्चित करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या संदर्भ क्र.१ च्या पत्राच्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.२ अन्वये मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या. तसेच संदर्भ क्र.३ व ४ अन्वये संदर्भ क्र.२ प्रमाणे गठित करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय समितीमध्ये वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आली होती. आता, संदर्भ क्र.२ ते ४ येथील शासन निर्णय/शुद्धीपत्रक अधिक्रमित करण्यात येत असून सुधारित मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

केंद्र शासनाच्या पत्र क्र.No. १९२(१४)/ २०१८- FCA/CS, दिनांक ६ मे, २०१९ मधील धान/सीएमआर वाहतूकीबाबतचे दर निश्चित करण्यासाठी प्राप्त मार्गदर्शक सूचनांनुसार किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत खरेदी केलेल्या धानाची व त्यापासून प्राप्त होणाऱ्या सीएमआरची वाहतूक करण्यासाठी वाहतूकीच्या दराची दरसूची (SoR) निश्चित करण्याकरिता या शासन निर्णयान्वये खालीलप्रमाणे राज्यस्तरीय समिती गठित करण्यात येत आहे:-

१) प्रधान सचिव/सचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग	--	अध्यक्ष
२) कार्यकारी संचालक, भारतीय अन्न महामंडळ	--	सदस्य
३) जनरल मॅनेजर, भारतीय अन्न महामंडळ	--	सदस्य
४) जिल्हाधिकारी, गोंदिया	--	सदस्य
५) जिल्हाधिकारी, गडचिरोली	--	सदस्य
६) सह/उप सचिव अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग (किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजना)	--	सदस्य
७) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य पणन महासंघ, मुंबई	--	निमंत्रित सदस्य
८) कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य	--	निमंत्रित सदस्य
९) गृह (परिवहन) विभागाचे सह परिवहन आयुक्त	--	सदस्य
१०) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग.	--	सदस्य
११) अवर सचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग (किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजना)	--	सदस्य सचिव

२. उपरोक्त समितीची कार्यक्षेत्रा खालीलप्रमाणे राहिल :-

- I. राज्याकरिता बाजार सर्वेक्षणावर आधारित वाहतूक दराची दरसूची अंतिम (निश्चित) करणे. अशा प्रकारे निश्चित केलेले दर जास्तीत जास्त २ वर्षांकरिता लागू असतील.
- II. राज्यातील सर्व जिल्ह्यांकरिता पुढीलप्रमाणे एकसारखेच अंतरांचे टप्पे असतील :- ० ते ८ किमी, ८ किमी ते २० किमी, २० किमी ते ४० किमी, ४० किमी ते ८० किमी आणि ८० किमी पेक्षा जास्त. तसेच आदिवासी विकास महामंडळाकडून उघड्यावर खरेदी केलेल्या धानाच्या निर्देशित गोदामापर्यंत केलेल्या वाहतूकीचा सुद्धा यात समावेश राहिल.
- III. याकरिता जिल्हास्तरावर वाहतूक दर निश्चित करताना, ते खुल्या ई-निविदेद्वारे स्पर्धात्मक पद्धतीने निश्चित केले जावेत.
- IV. राज्यस्तरीय समिती सर्व जिल्ह्यांनी सदर वाहतूक दरांसाठी मागविण्याच्या निविदांचे प्रारूप निश्चित करील.
- V. जिल्हास्तरावर निश्चित केलेल्या वाहतूक दरांबाबत राज्यस्तरीय समितीने असे दर स्वीकृत करावेत किंवा कसे, याबाबत निर्णय घ्यावा. जर जिल्ह्यांमध्ये निश्चित झालेले दर व राज्यस्तरीय समितीने निश्चित केलेल्या दरसूचीनुसारचे दर (जे २ वर्षांकरिता असतील), यांच्यात जास्त तफावत असेल, तर राज्यस्तरीय समिती जे दर स्वीकृत/अस्वीकृत करील त्या दरांबाबत राज्यस्तरीय समितीच्या बैठकीच्या इतिवृत्तासह ते कशामुळे स्वीकृत/ अस्वीकृत केले आहेत याची कारणमीमांसा नमूद करण्यात यावी.

- VI. राज्यस्तरीय समितीमध्ये असलेल्या भारतीय अन्न महामंडळाचे प्रतिनिधी व राज्य शासनाचे प्रतिनिधी यांच्यामध्ये काही मतभेद उद्भवल्यास सदर बाब मुख्य कार्यकारी अधिकारी (Chief Managing Director CMD), भारतीय अन्न महामंडळ यांच्याकडे सोपवण्यात यावी. सदरची बाब दोन आठवड्यांच्या आत निश्चित करावी. याबाबत CMD, FCI यांचा निर्णय अंतीम राहील.
- VII. उपरोक्त मार्गदर्शक तत्वे खालील वाहतूकीसाठी लागू राहतील.
- अ. धान खरेदी केंद्र/तात्पुरते धान साठवणूक केंद्र ते मिल पर्यंतची धान वाहतूक आणि मिल ते सीएमआर साठवणूक जिल्हा पुरवठा अधिकारी गोदाम पर्यंतची जिल्हांतर्गत सीएमआर वाहतूक.
- आ. जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांच्या ताब्यातील सीएमआरची राज्यातील इतर जिल्ह्यांमध्ये होणारी जिल्ह्याबाह्य वाहतूक.
- इ. किमान आधारभूत किंमत खरेदी योजनेअंतर्गत राज्यात गव्हापेक्षा जास्त भरडधान्याची खरेदी केली जाते. त्यानुसार भरडधान्याची खरेदी केंद्र ते साठवणूक केंद्र (जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांचे अधिनस्त गोदामे) पर्यंतची वाहतूक.
- ई. सीएमआर प्रमाणे भरडधान्याची ही जिल्हाबाह्य वाहतूक केली जाते. सदर वाहतूकीकरीता सीएमआर प्रमाणे जिल्हाबाह्य वाहतूकीचे एमएसपी अंतर्गत निश्चित केले जाणारे वाहतूक दर दुसऱ्या जिल्ह्याच्या सीमेपर्यंतच्या वाहतूकीकरीता लागू राहतील.
३. समितीच्या बैठका आवश्यकतेनुसार घेण्यात येतील.
४. उपरोक्त समितीमध्ये किंवा तिच्या कार्यक्षेत्रांमध्ये कोणत्याही प्रकारचे बदल करावयाचे झाल्यास, केंद्र शासनाच्या निर्देशानुसार विभागामार्फत असे बदल करण्यात येतील.
५. उक्त शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३११३०१६३०५८७४०६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय मोरे)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- ३) मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव.
- ४) मा. मंत्री, वित्त यांचे खाजगी सचिव.
- ५) मा. मंत्री, पणन यांचे खाजगी सचिव.
- ६) मा. मंत्री, आदिवासी विकास, यांचे खाजगी सचिव.
- ७) मा. विरोधी पक्ष नेते (विधानसभा, विधानपरिषद)
- ८) मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण, यांचे खाजगी सचिव.

- ९) मा. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- १०) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) अपर मुख्य सचिव, (वित्त) महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) प्रधान सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग.
- १३) अपर मुख्य सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १४) अपर मुख्य सचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अपर मुख्य सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र स्टेट को.ऑप.मार्केटिंग फेडरेशन लि., कनमूर हाऊस, नरसी नाथा स्ट्रीट, मुंबई-०९.
- १८) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी आदिवासी विकास महामंडळ, आदिवासी विकास भवन, २ रा माळा, राम गणेश गडकरी चौक, जुना आग्रा रोड, नाशिक-२,
- १९) सर्व विभागीय आयुक्त.
- २०) नियंत्रक (शिधावाटप) व संचालक नागरी पुरवठा(गो/वा), मुंबई,
- २१) सर्व जिल्हाधिकारी,
- २२) सर्व उप आयुक्त (पुरवठा),
- २३) सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी,
- २४) सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी,
- २५) वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई,
- २६) उप संचालक, नागरी पुरवठा, पुरवठा आयुक्त कार्यालय, मुंबई.
- २७) सहसचिव /सर्व उप सचिव/अवर सचिव/सर्व अधिकारी, अ.ना.पु.व ग्रा.सं.विभाग, मंत्रालय विस्तार, मुंबई,
- २८) सर व्यवस्थापक, (महा.) भारतीय अन्न महामंडळ, ५ वा माळा, राजेंद्र नगर, दत्तपाडा रोड, बोरीवली पूर्व मुंबई-६६.
- २९) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती),
- ३०) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय ६ वा मजला, विधान भवन, मुंबई. (१० प्रती)
- ३१) मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये, (प्रत्येकी ५ प्रती),
- ३२) सर्व विधानपरिषद सदस्य व विधानसभा सदस्य
- ३३) निवड नस्ती (नापु-२९).